

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Vtrùm id per quod justificamur sit aliquid animæ inhærens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

DISPUTATIO CXX.

De Gratiâ sufficiente.

sequamur.

PRIMA parte, Disputatione trigesima octava, Sectione quarta, & sequentibus contra Calvinum & Iansenium ostendi dari gratiam sufficientem, nec salvâ Fide contrarium sustineri posse, cum id plurimis sacra Scriptura testimoniis, Conciliorumque ac Pontificum decretis aperte repugnet: nunc reliqua circa gratiam sufficientem pro-

SECTIO PRIMA.

Inquiruntur nonnulla circa gratiam sufficientem.

I.

Gratia sufficiens potest entitativè esse perfectior efficaci.

UERITUR primò: utrum gratia efficax sit semper quid præstantius sufficiente. Respondetur: vel sermo est de nudâ entitate physicâ gratiæ efficaci, specificativè sumptâ, seu prout præcendit à consensu conditionatè futuro, & scientiâ Dei, vel prout hæc includit: si primo modo sumatur poterit gratia sufficiens esse quid æquè præstans, seu cogitatio æquè clara, intensa & perfectâ, atque gratia efficax: imò interdum perfectior. Nec puto aliud quàm hoc velle Lessium de prædestinatione sect. 5. num. quinquagesimo primo.

II.

Gratia efficax quæ talis est melior moraliter sufficiente.

Si verò sermo sit de gratiâ efficaci in iis circumstantiis, in quibus de factò ex vi illius sequetur consensus, est secundum suam entitatem quid moraliter majus ac melius longèque optabilius sufficiente, esto hæc in intentione & claritate illam superet. Ratio est: in æstimatione siquidem morali illud auxilium est melius alio & pretiosius, quod est magis utile, quantumvis aliud in entitate physicâ præcisè hoc excedat: sicut medicina aliqua, etiam si obvia, si tamen hic & nunc curabit hunc morbum, est sine dubio præferenda alteri, quantumvis secundum se majoris pretii. Eodem itaque modo nullus prudens, qui perfectam horum auxiliorum haberet cognitionem, non eligeret potius minus intensum entitativè, seu tenuius, quod tamen videt habiturum effectum, quàm intensus, quod videt effectum frustrandum.

III.

Gratia efficax in his circumstantiis est melior sufficiente, quæ minus hæc si enis tativè perfectior.

Quæritur secundò: utrum hæc major excellentia gratiæ efficaci præ sufficiente ascribi possit ipsi entitati gratiæ secundum se; videtur enim non posse, inde namque solum habet dignitatem, quòd eam sequatur consensus, ergo ipsa entitas gratiæ secundum se non est melior entitate gratiæ sufficientis, si in intentione, claritate &c. sint æquales. Respondetur verum esse, ad hoc ut entitas gratiæ sit & censeatur melior, non posse seperari ab his circumstantiis; hinc tamen non sequitur, quin id quod directè, & per se, seu per modum objecti æstimatur, sit ipsa entitas gratiæ. Sic in aliis plurimis contingit: aqua exempli causa dum quis sitit,

est melior & majori pretio digna, quàm extra circumstantias sitis, quia nimirum est utilior, bonum autem & malum relativè dicuntur in ordine ad subiectum, sicque idem in his circumstantiis est melius seipso in aliis. Unde quando quis sitit, dat et prudenter plus pro haustu frigide, non quòd sitis tunc ematur, sed sola aqua, licèt calor & sitis hic & nunc concurrant, ut ipsa entitas aquæ melior sit, & majori pretio ematur, idque licèt teneant se ex parte ementis, non rei emptæ. Idem ergo est in præsentibus, ubi ratione circumstantiarum ipsa entitas gratiæ melior est, & meritò plus facienda.

Bohum & malum dicuntur relativè.

SECTIO SECUNDA.

Vtrum gratia, sicut est sufficiens, ita etiam sit efficax in actu primo.

AD hoc eodem ferè modo respondendum, sicut præcedentibus, nempe entitatem illam gratiæ, quæ in actu primo, & in recto importatur, esse efficacem, non tamen nudè & præcisè secundum illud quod dicit in actu primo, sed prout connotat consensum secuturum, tanquam aliquid minus principale. Gratia itaque efficax essentialiter & metaphysicè sumpta, dicit vim illam effectivam auxilii in recto, & consensum in obliquo. Licèt verò tanquam conditio involvatur partialiter consensus, non tamen potest gratia absolute dici efficax ab eventu, hoc namque denotaret eventum causare consensum, cum nihilominus tota virtus causativa antecedat consensum, & illum inferat.

I. Declaratur quo sensu gratia sit efficax in actu primo.

Dicitur nequæ gratia efficax ab eventu.

Requiritur tamen ut sequatur consensus ad hoc ut gratia censeatur completè & infallibiliter efficax, etsi enim consensus ille futurus, nihil virtutis addat gratiæ, est nihilominus conditio necessaria ut hæc dicatur efficax in sensu hic intento, nempe certissime illatura effectum.

II. Vtrum gratia sit efficax, debet sequi consensus.

Quod ut melius intelligatur, notandum variis modis posse aliquid dici efficax, primò quia habet virtutem operativam, quo sensu certum est gratiam esse efficacem purè in actu primo, & per suam entitatem nudè sumptam. Secundò quia est actu operans, hoc autem non habet gratia formaliter per se, sed per æctionem. Tertio demum efficax dicitur quod virtutem operativam habet omnino certam

III. Variis modis aliquid dici potest efficax.

certam & infallibilem, & hoc afferimus tanquam à conditione, & aliquo minùs principaliter connotato provenire gratiæ à consensu secuturo. Hac ratione explicandum puto Molinam in Concordiâ, q. 14. art. 13. disp. 38. Lessium cap. 10. Stapletonum lib. 4. de justificatione, cap. 8. & Feriâ 6. primæ hebdomadæ Quadragesimæ, §. Jam vero, & alios nonnullos, dum affirmant efficaciam gratiæ, ut planè infallibilis sit, provenire à nostra cooperatione: nec enim volunt, ut malè eos aliqui intelligunt, gratiam vim aliquam operandi à nostra voluntate accipere, sed solum non esse omnino infallibilem, nisi dependenter à cooperatione secutura, tanquam à conditione, & quicquid hanc antecedit stare posse cum dissensu.

Quo pacto dicitur aliqui gratiam ut infallibilem provenire à nostra cooperatione.

IV. Recentiores aliqui ex nostris, prioritatem quandam & infallibilem connexionem cum effectu antecedenter ad consensum nostrum absolutum in auxilio efficaci ostendere conantur: aiunt enim illud jam actu existens (postâ scientiâ conditionatâ, & futuritione etiam conditionata effectus, quam hæc scientia supponit) habere infallibilem connexionem cum consensu: non potest namque non sequi consensus positio conditione seu auxilio, est absolutè futurus, ergo erat & sciebatur futurus positâ conditione, non autem valet econtrâ, erat vel sciebatur consensus positâ conditione; ergo est absolutè futurus: sicut etiam valet, res est actualis, ergo erat possibilis, non econtrâ.

V. At sanè non videtur subsistere prioritas hæc logica, seu in subsistendi consequentiâ, quam statuunt hi auctores, licet enim futuritio conditionata secundum se, sicut etiam scientia Dei conditionata sigillatim sumpta, sit prior logicè nostro consensu, totum tamen complexum ex auxilio collato & futuritione conditionatâ, vel scientiâ Dei, non est logicè prius consensu, sed simul.

VI. Dices: scientia conditionata non potest supponere objectum suum absolutè futurum, hoc namque proprium est scientiæ visionis. Distinguo antecedens: scientia conditionata solitariè & secundum se sumpta seu merè ab intrinseco, non potest supponere suum objectum absolutè futurum, concedo antecedens; simul cum collatione auxilii, & per determinationem extrinsecam à purificatione conditionis jam positâ, nego; hoc enim secundum

VII. Dices: scientia conditionata non potest supponere objectum suum absolutè futurum, hoc namque proprium est scientiæ visionis. Distinguo antecedens: scientia conditionata solitariè & secundum se sumpta seu merè ab intrinseco, non potest supponere suum objectum absolutè futurum, concedo antecedens; simul cum collatione auxilii, & per determinationem extrinsecam à purificatione conditionis jam positâ, nego; hoc enim secundum

non est proprium scientiæ visionis, sed tantum primum, seu ut merè per se, & ab extrinseco petat, & supponat consensum futurum, & consequenter supponit etiam absolutam collationem futuram auxilii: scientia verò conditionata ex se præcisè stare potest cum decreto efficaci, nec habendi consensum, nec auxilium ad illius productionem conferendi: cum aliis tamen supra positis accepta, est, si non prior, saltem simul logicè cum consensu, ut paulò superius est declaratum.

SECTIO TERTIA.

Vtrum cum equali gratiâ contingat unum converti, alium non converti, sed auxilium in eo manere tantum sufficiens.

PRIMA Conclusio: sæpè potest contingere, ut cum gratiâ præveniente, physicè æquali, id est ejusdem intensiois, claritatis, &c. unus consentiat & convertatur, alius non consentiat: ita Suarez lib. 3. de Auxiliis, cap. 20. ubi hoc latè ex Scripturâ & Patribus ostendit: Bellarminus lib. 6. de Gratiâ, cap. 15. Lessius de Prædestinatione, sect. 5. num. 51. Molina, Stapletonus, & alii. Sermo autem est de auxilio merè præveniente, & in actu primo: in actu enim secundo plus habet qui convertitur, habet siquidem ipsum consensum, seu conversionem.

I. Sæpe fit, ut gratia physicè æqualis unus consentiat, alius non consentiat.

Probatur Conclusio primò auctoritate Patrum, qui Deo æqualiter ex parte suâ concurrente, aiunt consentire multos, & salutem consequi, multos refragari, & salutem amittere. Sic, ut S. Gregorium, S. Cyrillum Alexandrinum, Origenem, & alios omittam, S. Chrysostomus ad Romanos 9. homiliâ 16. ait Deum eandem voluntatem & lenitatem, quantum in ipso fuit, ostendisse erga Pharaonem, ac erga eos quos de factò salvabat. Omnium verò clarissimè in hanc rem loquitur S. Augustinus, lib. de Prædestinatione & Gratiâ, cap. 15. vel quisquis auctor illius libri fuerit, ubi comparans inter se Nabuchodonozor & Pharaonem, quorum alter flagellatus poenitentiam egit, alter flagellis durior effectus est, sic habet: Ambo homines, ambo reges, ambo captivum Dei populum possidentes, ambo flagellis clementer admoniti, cur ergo medicamentum unius medici consecutum, alii ad interitum, alii valuit ad salutem, &c. nisi quòd unus manum Dei sentiens in recedatione propria iniquitatis ingemuit, alter libero contra Dei misericordissimam veritatem pugnavit arbitrio; hæc ibi. Et libro primo ad Simplicianum quaest. 2. Quamvis, inquit, multi uno modo vocati sint, tamen quia non omnes uno modo affecti sunt, illi soli sequuntur vocationem, qui ei capiende reperuntur idonei. Alia id genus plurima, tum ibi, tum alibi habet sanctus Doctor, ex quibus constat opinionem ejus fuisse cum æquali physicè gratiâ, & omnibus ex parte Dei eodem se modo habentibus, unum consentire, credere, poenitentiam agere, & converti, non alium.

II. Afferunt Patres cum æquali auxilio multos converti, multos non converti.

Equale medicamentum Pharaoni & Nabuchodonozor applicatum, non eundem in utroque habuit effectum.

Secundò probatur Conclusio ex variis Scripturæ locis, in quibus reprehenduntur nonnulli, quod aliis credentibus, & agentibus poenitentiam, illi nec credere, nec poenitentiam agere voluerint, quæ reprehensio ut æqua sit, debent omnia ex parte Dei supponi æqualia, & quoad siquæ auxiliâ externa, & quoad illustrationes internas. Sic Matthæi II. v. 21. ait Christus: Ve tibi, Corozaim,

III. Ex reprehensiois in Scripturâ positis colligitur, simili pland gratiâ aliquos respondere, non alios.

Corozaim,